

Роль клінічного провізора у забезпеченні раціональної фармакотерапії

Калашнікова А.М., Ветрова К.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Кафедра клінічної фармакології та клінічної фармації

anastasia.24for7@gmail.com

Вступ. Кількість лікарських препаратів у світі щодня стрімко зростає, що призводить до цілого ряду труднощів в області контролю за їх якістю, побічними ефектами та раціональним використанням. У таких умовах лікар не встигає у повній мірі опанувати та систематизувати колосальний об'єм інформації як відносно існуючих так і нових лікарських препаратів, що постійно надходять на ринок. Це ускладнює роботу лікаря щодо раціонального підбору лікарських препаратів як з точки зору ефективності фармакотерапії, так і фармакоекономіки. У свою чергу, провізори та фармацевти, які володіють ґрунтовними знаннями фізико-хімічних, біофармацевтичних особливостей лікарських препаратів, не достатньо повно володіють знаннями з основ клінічної медицини, клінічної фармакології, а також принципів безпечної та раціональної фармакотерапії основних захворювань. У зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність включення до структури охорони здоров'я нових фахівців, що займають проміжне положення між лікарем та фармацевтом – клінічних провізорів.

Мета. Оцінити роль клінічного провізора у забезпеченні якісної та раціональної фармакотерапії.

Матеріали та методи. Аналіз наукової літератури.

Результати та їх обговорення. Клінічний провізор – це фахівець, який володіє знаннями загальної синдромології та клінічної симптомології найпоширеніших захворювань в клініці внутрішніх хвороб, знайомий із основними видами медичної документації, методами обстеження хво-

рих та інтерпретації результатів, а також напрямками та принципами фармакотерапії. Реалізувати свої знання клінічний провізор може в різних сферах практичної діяльності. В аптечних закладах робота клінічного провізора переважно спрямована на проведення фармацевтичної опіки пацієнтів: він консультує відвідувачів аптеки з питань раціонального застосування рецептурних та безрецептурних лікарських препаратів, а при необхідності – проводить їх генеричну заміну (підбір ефективних аналогів оригінальних лікарських препаратів). У лікувально-профілактичних закладах клінічний провізор, виконуючи обов'язки консультанта лікаря, здійснює роботу з оптимізації фармакотерапії у конкретного хворого. Тобто клінічний провізор виступає сполучною ланкою між лікарем та пацієнтом. До його обов'язків входить вибір ефективних та безпечних лікарських препаратів (з урахуванням особливостей фармакодинаміки, фармакокінетики, взаємодії), оптимальної лікарської форми, періодичності застосування тощо. Клінічному провізору відводиться важлива роль у попередженні лікарських помилок. Більшість з них трапляється через надмірні робочі навантаження лікарів та відсутність єдиної системи контролю за якістю фармакотерапії. До найчастіших помилок при призначенні медикаментозної терапії відносяться неправильний вибір лікарських препаратів, неврахування їх взаємодії між собою, а також помилки при визначенні раціональної дози. Так, клінічний провізор перевіряє відповідність призначеної терапії згідно з протоколом лікування, звіряє дозування лікарських засобів, виявляє можливі проблеми у взаємодії призначених

одночасно лікарських препаратів. Також клінічний провізор здійснює моніторинг ефективності та безпеки застосування населенням лікарських засобів згідно з даними щодо їх клініко-фармацевтичних характеристик, а також суб'єктивних ознак та об'єктивних клінічних, лабораторних та інструментальних критеріїв обстеження хворого. Працюючи в багатопрофільних стаціонарах клінічний провізор здійснює закупку лікарських препаратів з урахуванням потреб стаціонару, контингенту хворих, фармакоекономічних принципів. Клінічний провізор-лаборант може працювати в клініко-біохімічних лабораторіях, здійснюючи клініко-лабораторні дослідження. Клінічний провізор володіє достатніми знаннями для проведення науково-дослідницької роботи: участь у клінічній апробації лікарських препаратів, вивченні біоеквівалентності, а також доклінічних дослідженнях нових лікарських препаратів. Підготовлений клінічний провізор і для роботи в якості медичного представника фармацевтичних компаній.

Найбільшого рівня розвитку клінічна фармація досягла в США, де практично всі лікувальні установи мають посади клінічних фармацевтів. Введення контролю, здійснюваного клінічними фармацевтами в Японії, Канаді, Британії та ряду інших розвинутих країн світу, дозволило зробити фармакотерапію більш ефективною та безпечною, зменшити кількість помилок, пов'язаних з призначенням лікарських препаратів.

Висновки. Світова практика доводить, що в сучасних умовах розвитку медицини, забезпечити пацієнту ефективну, безпечну та економічно вигідну схему фармакотерапії можна об'єднавши зусилля лікаря та клінічного провізора. Діяльність клінічного провізора має бути спрямована на консультування лікарів щодо підбору лікарських препаратів із врахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних особливостей для забезпечення максимально індивідуалізованої раціональної фармакотерапії у конкретного хворого.

“ Калашнікова А.М., Ветрова К.В. (2020). Роль клінічного провізора у забезпеченні раціональної фармакотерапії. *Фармакоекономіка в Україні: стан та перспективи розвитку : матеріали XII наук.-практ. INTERNET-конф., м.Харків, 22 травня 2020 р.* 179-180. ”